

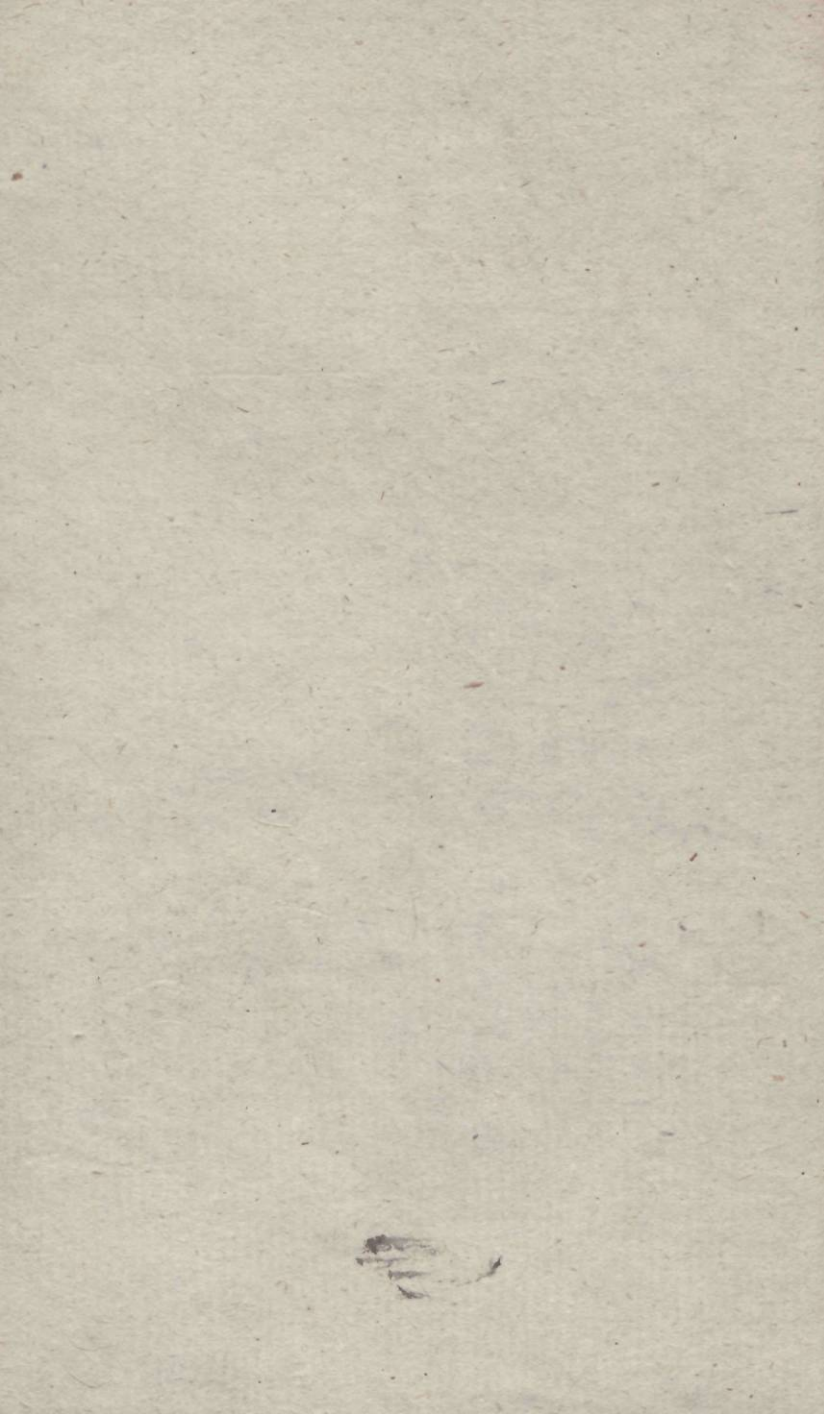
371.

1369

1369 (1)

371.

7

Ma = rahwa Laste = Kaswatamissest.

Uts Tutlus

se Ewangeliumi perrä, eesmätsel
pühha = Päiwäl perräst kolme
funninga Päiwa.

Luf. 2, 4 — 52.

Kumba om üles pandnu,

Tarto = ma rahwalle oppetamisses nin
tullus

George Gottfried Marpurg.

Wastfelina Kerkesand.

Tarto = Linan,
Trükkitu ja müa Grenziusse mannu.

1799.

Sal. oppet. Sönn. 22; 6. Öppeta ömna last, nida,
kui temmale sünnip, sis ei lahku temma ka mitte
fest ärrä, kui temma wannas sanu.

1369

2011

Oh Issand Jesus Kristus, meije kallis Dnnis-
 teggija, nink armas oppetaja nink Cenkojo
 fige se sissen, mes latse pölvest sani, figen meije el-
 lun, nink ello otsani, ja iggawes meile hääs tulley;
 sinna helde innimiste nink laste söbber, ke sinna
 hennele laste nink immewide suust ollet kittust wal-
 mistanu, nink neid latsi ni armolikkult henne man-
 nu kutsut: Laske neid latsi minno mannu tulla,
 nink ärge keelge neid mitte, sest nisuggutside per-
 räält om Jumjala riik; ke sinna essi üts hä sön-
 narötlük lats ollet oluu, nink eän nink tarkussen
 ollet kaswanu. Oh! anna jo figille laste wannam-
 bille önsalikkult tutta, kui ülli wäega nemma wöl-
 go omma, et nemma latsi häste nink jumjala pel-
 jussen, sönna wötmissen nink figen hään peawa sin-
 no pole ülles kaswatama, nink kui önsalik se neile essi
 nink latsille om. Dnnista sis neide tööd se man,
 nink arowita, et meije latse ka ni kui sinna kaswa-
 wa tarkussen nink eän nink armun Jumjala nink
 innimiste man. Dnnista ka se tarbis sedda juttust
 figede man, kumma sedda kuulwa nink luggewa,
 sinno heldusse perräst, Amen.

Ewangelium eesmätsel pühha • Päiwäl perräst kolme
 tunninga Päiwä. Luk. 2, 41-52.

Nink Jesusse Wannamba latsiwa eggä Ajasta-
 ja ülles Jerusalemi, Pasja-Pühhäle. Nink kui
 temmä kats töistkümmend Ajastaiga wanna olli,
 a 2 sis

sis latsiwa nemmá ulles Jerusalemi, Puhha Kombe perrá. Nink kui ne Páiwá olliwa táudetü, nink nemmá jälle taggasi kániwa, sis jáije Lats Jesus Jerusalemi. Nink temmá Wannamba es tijá sedda mitte. Ent nemmá mötliwa teddá Seldsi man ollewat, nink tulliwa ütte Páiwá Teed, nink otsiwa teddá Hbimo nink Tutwide seán. Nink kui nemmá teddá es löwwá, sis latsiwa nemmá jälle Jerusalemi, nink otsiwa teddá. Nink sündi kolme Páiwá perrást, sis lösiwa nemmá teddá Jummalá Roan istwat, Oppetajide kessel, nink neid kuulwat, nink neist kússitellewat. Ent fik kumma teddá kúliwa, panniwa Jmmes temmá Moistust nink Kostust. Nink kui nemmá teddá náijewa, sis heitiwa nemmá árrá. Nink temmá Emma úttel temmá wasta: Poig, kuis sinna meile nida ollet tennu? Nátse, sinno Essá nink minna olleme sinno Baiwaga otsnu. Nink temmá úttel neide wasta: Mes teije minno ollete otsnu? Es teije tijá, et minna peá ollema se sissen, mes minno Essá perrást om? Nink nemmá es moista seddá Sónna mitte, mes temmá neidega kónnel. Nink temmá lats neidega alla, nink tulli Naatsaretti, nink olli neile sönna wóttlik. Nink temmá Emma piddi fik neid Sónnu omman Söámen. Nink Jesus káswi Sarkussen nink Cán nink Armun, Jummalá nink Innimiste man.

Suurembat sedda ei olle mul rõõm, et minna kule omme latsi tóttén kóndwat! nidade ütley se Apostel Jaan omman 3 ram. 4 wersin. Oh, minno Arma, et eggáuts Essá nink Emma, kummille Jummal latsi om andnu, ka nida tünnes nink mötles, úttelten: suurembat sedda ei olle mul rõõm, et minna kule nink náe omme latsi tóttén kóndwat, há latse ollewat, nink se sissen

sen iks ennäm Jesusse saarnatfes sawat, et nem-
 ma, ni kui temma, tarkussen nink eän nink armun
 Jummalan nink innimiste man kaswawa. Ent se
 polest omma, Jummal parrago! mõnne Essa nink
 Emma wäega holetu. Nemma lastwa omme lasti
 ülleskaswada, õtse kui mõtsapuid, ehk moistmatta
 tõppra; ja mõnne kandwa omma tõppra eest paljo
 ennamb nink parrembäst hoold, kui omme laste eest,
 kumbe nemma kurjussen nink rummalussen nink op-
 matta lastwa ülleskaswada. Oh, se peap Jum-
 malalle nink meije õnnisteggijalle wäega pahhas
 ollema. Gese laste, minno Arma, omma ne fige
 kallimba ande fige andide seän, kumbe Jummal
 teije kätte om andnu. Nåtse, üteltas Daw. laul.
 ram. 127, 3, laste omma Issanda pärri-
 ossa, nink ihho suggu om armo palk.
 Ne wannamba, kumma omme laste polest holetu
 omma, terwa suurtt pattu, nink tõmbawa Jummalan
 wihha henne päle, nink peawa ütseõrd Jummalalle
 rasset arwo andma. Särätõlle tullep ka jo siin,
 sensinnatfen ellon, paljo pahhandust kätte neistfam-
 mist ommist lastest, kumbe kaswatamisse polest nem-
 ma ni holetu omma. Gese ni kui Gal: opp. Sõnn.
 10, 1. üteltas: ütse tark poig rõmustap
 Essa, ent ütse halw poig om ommale Em-
 male melepahhandusfes, ni om ka ikkes
 nåtta. Seperräst mannitsep ka sesamma kunning-
 lik nink tark oppetaja opp. Sõn. ram. 22, 6. Op-
 peta omma last nida, kui temmale sün-
 nip, siis ei lahku temma ka mitte sest
 ärra, kui ta wannas sanu.

Minna tabha Zeile seperräst se ette loetu Ewan-
 geliummi perrä juttustada:

Laste Kaswatamissest.

Se man tabha minna Zeile näuta: 1.) Mes
 ütte

ütte hã laste Kaswatamisselle tarbis tulley, nink minki eest se man laste wannamba henda peawa hoidma. 2.) Måråne Kaswu üttest hãåst laste Kaswatamissest ni hãste Wannambille kui ka latsille kãtte tulley.

Pũhha Issa, pũhãnda meid omman sõnnan, sest sinno Sõnna om tõisidus.

Pandke nüüd, m. a., hãste nink sõamelikkult tãhhele: 1.) Mes ütte hã laste Kaswatamisselle tarbis tulley. Laste Kaswatamissega, m. a., om sãrãne luggu, kui puije istotamisse nink Kaswatamissega. ùts pu, ke peap hãste ùlles Kaswama, nink hããd sukku kandma, peap jo sis, kui temma weikenne om, hãste hoijetus, põfitus nink leikatus sama. Mi peat õkwa ka lastega teggema.

Morrest eãst, latsseussfest peawa nemma hã pole mannitsetus, ajetus, harjotetus sama. Ent se ep se om ka, mes ni paljo laste wannamba teije seãn mahajãtwa. Nemma lastkwa omme latsi ùlleskaswada kurjussen nink rummalussen nink neide meelewallatussen, mõttelsten nink ùttelsten: kui nemma sawa suurembas Kassuma, sis sawa nemma ka tarkambas sama nink opma. Gest tulley, et mitto latse jo kũmme ajastaiga nink weel ennamb wanna omma, nink nemma ei tunne weel mitte neid a b d tãhti, nink omma ni wallato kõnnelemissen nink teggemissen, et hirmus om kuulda nink nãtta; nink se man ùtley Essa nink Emma weel: nemma omma weel nore, kũl weel aig om, neid oppetada! Ent mõnni ajastaiga weel pãle, sis ùttestas jãlle: Pã ei wotta ennamb wasta, nemma omma jo ni suure! Ja, se om kũl tõisi! Se lats, ke rummalussen nink ilma opmisseta ùlleskas-

kaswap, se lát iks kurjembas, kangekalatsembas, nink temma ei lasse hennele ennamb ütelda, ei wõtta ennamb oppust wasta, ei arowitta mannisust, ei arowita karristust middäge ennamb. Temma kõnnelep ja haukap omma Essa nink Emma nink wannambide wasta, kui nemma tedda tahtwa hä pole sata. Kas minna wõlfi, ehk kas ei olle nida tõtteste? Minna kõnnele kui teije sõbber nink oppetaja, nink pea teile ütlemä, mes hä nink kurri om. Seperräst wõtkke minno sõnna nink oppust hääs wasta, nink nakkage omme latsi õige norest east hä tundnisse, hä teo nink opmisse pole juhhatada. Nooren eän, latseussen, wijendäst, kuwendäst ajastajast sis om se parras aig, kün se noor inniminne jo kif suggust hääd peap opma tundma nink armastama; sis omma ne latse kui wahha, mistest kif suggust wormi woip tetta, sis peap neide noorte Sõamide sissen kifuggune hä, nink se arm kige hää wasta juurt ajama. Kui teije sedda aiga mahha jättate, sis lát neide meel nink tahtminne halwas, nink üts kurri wastapandja meel wõttap woimust neide sissen. Ent ni ei pea mitte ollema. Kas watage sis omme latsi norest east Jummalapeljussen nink armastussen; ni kui ne Jesusse wannamba teijewa, ni peame meiji ka omme latsi juhhatama palwusse pole, opmisse pole kolin nink kerkun, Jummalala orjusse pole, nink ütte hä kristlikko nink tulluslikko ello kånki pole.

Kige asja een, oppetage neid Jummalat armastama. Seperräst oppetage neid: et üts Jummal om, ke taiwast nink maad om lonu, et temmast kif hä andminne nink kif tawwelik ande mahha tullep; et temma kige wäggerw enne nink eigin paigun om; et temma kif näep nink tunnep, mis inniminne teep, kõhhe temma lát, mis tem

temma fõnnelep ninf tallitap. Oppetage neid, ar-
 must Jummalala wasta fik kurja mahhajátma, ninf
 fik háád teggema, sest et Jummal meid ka ni wáe-
 ga armastap. Andke seperrást neile nisuggutsid
 Jummalala Sõnna wersid tutta, ni kui Jummal
 ütley: Minna olle se figewággewenne
 Jummal, káu minno palge een ninf olle
 súddamest wagga. (1) Kuis peás minna
 nisuggust kurja teggema ninf Jummalala
 wasta patma? (2) Jummal ei olle mitte
 úts Jummal, kel wallatus mele perrást
 om; ke kurri om, ei pússi mitte temma
 een. (3) Ke tedda pelgap ninf õigust
 teep, se om temmale wasta wõtlik. (4)
 Kohhe pea minna minnema sinno waino eest,
 ninf kohhe pea minna paggema sinno palge eest?
 kui minna hennelle assend tees põrgutte, ehk henda
 saas fige súrowemba ma sissen árrá kákma, nátsé!
 sis ollet sinna sáál; kui mul olles tule síwu, ninf
 olles wiimsen merren, sis sáál saasi sinna ka minno
 jubhatama ninf löidma, ninf sinno kássi peás min-
 no kinni. (5) Jummal ei olle eggatütest meije seást
 kawwen: sest temma sissen ellame ligume ninf olleme
 meije. (6) Sárátsid ninf nisuggutsid oppussid ninf
 Jummalala Sõnna wersi laske omme latsi aigfaste
 páást oppi ninf luggeda; sis oppwa teije latse Jum-
 malat pelgama, armastama, uskma, ninf temma
 pále lootma. Jubhatage neid ka Jummalala hátege-
 gemisse pále, kumba temma meile ihho ninf henge
 polest náutap. Jummalala heldus om eggal hom-
 mungul wastne meije úlle. Kússike seperrást om-
 mist latsilt: Kes lasséy seiba maast káswada? Kes
 tóidap

1) I. Mos. I. 17, 1. 2) I. Mos. I. 39, 9. 3) Law.
 I. I. 5, 5. 4) Apost. tegg. I. 10, 35. 5) Law. I.
 139, 7. 6) Apost. tegg. 17, 17.

töidap nink laitsap meid? Kes ehhitap fik ni heldeste? Kes arowitap meid häddan? Kes om meid ennamb armastanu kui Jummal, ke ommale ainule pojale ei olle armo andnu, enge om tedda meije fige eest ärräandnu? Ke meid seni ajani om üllespiddanu, nink meid iggaweste önsas tahhap tetta? Nidade tekke neid aigfaste se suure armoga tutwas, kumba Jummal meile lomissen nink üllespiddamissen, nink se ärrätunnastamisse tö sissen om näütü, nink oppetage neid se sönnä perra tetta: armastagem tedda, sest temma om meid eesmäält armastanu. (*)

Yandke ommelatsi kooli, oppetage neid kottun ka. Kolin oppetetas neid latsi iks parrembäste kui kottun. Sest koolmeister om se tarbis säetu, et temma neid kooli latsi häste nink kui sünnis, peap oppetama, neidega mõistlikkult ümbre käüma, nink kaema, et nemma henda ka pohhas pidada, nink temma peap se eest moisa nink kerrikowannambille, nink ka ütškörd Jummalalle nink Onnisteggijalle arwo andma. Teije esfi ei moista mitte omme latsi nidade oppetatada nink hoida, kui koolmeister sedda peap moistma nink teggema; nink kui teije sedda ka moistasse, sis ei olle teile mitte aig. Seperräst om jo ka nätta, et ne latse, kumma koolin ei käü, fige ennambest ramatut ei moista selgest luggeda weel, nink wähhemb middäge muud ei loe nink ei moista, enge öige rummala omma, nink talwel ajal enneminne ikkes ahjo päle omma, ehk lais kussen käüwa, nink henda ötse kui mustlassi latse näütwa ilma suggimatta nink mõskmatta. Sedda ei anna ütšik hä koolmeister mitte ommille kooli latsille perrä, enge temma kaep hõlega perrä, et temma latsi ikkes

*) I. Jan. I. 4, 19.

ikkes häste opwa, nink suggitu nink mössetu omma. Käl töisi om, et mönne Eessa nink Emma hääl melet saasse omme latse kooli pannema, ent neil ei olle ikkes, minkaga nemma neid sääl woirwa piddada. Ent sinna armas waine Eessa nink Emma, koddun tahtwa ka sinno latse sürwa; nink kui neide kooli käu minne teile se polest ennämb hoold nink murret teep, kas se teile ni rasse peas ollema? Sedda ennämb sawa ka teije latse teid se eest tennama, nink Jesus Kristus, se Jummalik laste söbber teid armastama, kui teije muido hä riisti-innimisse ollete. — Ent kui teije latse koddun omma, sis ärge laske neid mitte iks laiskusfen ümbre kätwa, ehk ahjopääl olla, enge laske neid middäge oppi, ramatut luggeda ehk muido hääd tööd tetta. Sinna Emma oppeta omme tüttrikessi aigsaste keddräma, umblema nink koddama, nink reiwid häste pohhas möske. Nink sinna Eessa! jubhata ka sinno Poige hä kae töo pole, kik suggust riista tetta, mes tallo-pojalle tarbis tullep. Nink se man laske iks Kristusse sönna rikka likkult teije nink neide seän ellada, nink saatke, et neide sissen kristlikko oppusse. algmist tettas, nink nemma Apostle nink Proweete pohja päle illestetus sawa, kun Jesus-Kristus essi nulga kirowi om, et nemma pühhas koas kaswawa Jffandan, nink ei mitte kurrati koas!

Andke ka essi ommille latsille hääd eenkojo sönnu nink teggode läbbi. Se lat ülli ainult ütte hä laste kaswatamisselle tarbis. Mes teije omme laste man laidate, sedda ei pea teije essi ka mitte teggema; nink kui teije tahhate, et teije latse pearwa Jummalat pelgama, waa töteggija, sönnakuulja latse ollema, sis andke neile essi sest hääd eenkojo. Käuke essi Jummalapeljussen, waggaussen; olge õige, pett, matta

matta, Kawwaluffeta. Urge nurrisege mitte ille fige, mes sünnip, ehk kastas; olge kannatalikko, tõttelikko, armolikko; ussina nink ussatawalikko tõteggija. Kui ne latse nidade teist näggewa, sis sate teije neile sega ikkes oppetamisses ollema, nink nemma sawa teije saarnatses sama. Gest latse tewa ikkes nida, kui nemma ommist wannambist näggewa.

Ent hoidke henda ka, et Teije neide een kurja, häbbematta juttu, egga lähembäst egga Wannambist, ei aja, ni kui mittmale teije seän se wiis om. Se läbbi opwa teije latse kurja, nink läwa wastapandjäs, Kelepesjas nink roppes innimisses. Norest eäst nakkawa nemma teije juttu läbbi kif Säduffid wiikama, kurja himmustama, nink kurja juttu ajama. Paljo ennambäst kõnnelge ifs kif suggust hääd üllembist, wannambist, lähembäst nink säduffist; näutke neile sedda hääd, mes kigele saisusselle se läbbi tulley, kui üllemba nink wannamba häste walitsewa, allamba hääd sõnna kuulwa, nink lähembä twine tõist armastawa, nink twine tõisele abbis tulley, nink eggauts häste sõnna kulep nink säduffe perrä ellap. Kõnnelge neidega sest kahjost nink hukatuffest, kumb neile kätte tulley, kumma tiggeda nink kõrrata ello-käüki peawa, sõnna kuulmatta omma, kurjan seltsin käüwa, säduffe wasta pannewa, nink warrastawa. Se läbbi opwa teije latse norest eäst, sedda kurja wiikama, nink sedda hääd armastama. —

Urge andke ka mitte ommille latfille ni paljo perrä, nink ärge olge ka mitte neide wasta ni kange. Mõnni Essa nink Emma andwa ommille latfille lubba, kif wallatust ajada, nink omma se man waiki, ehk nemma naarwa se ille. Se om halw! Ent mõnni pefswa ka ütte wärfi

Ki omme latsi, nink nemma ei kõnnele kunnage arm-
 faste neidega, enge iks wihhan, neid áhwáarden wit-
 suga, ehk neid sóimaten, se om ka halw! Wann-
 namba peawa iks armo nink tõemeelt laste wasta
 náutma. Kui latse ei tabha sõnna kuulda, sis pea-
 wa wannamba neid karristama, ent ka se man peap
 arm wallitfema, et latse tundwa, et wannamba neid
 armust karristawa nink neid otswa se lábbi parran-
 dada. Ent kui latse há omma, sõnna kuulwa, háste
 opwa, sis peap Wannambille se ülle rõõm ollema,
 nink nemma peawa latsille fedda tutta andma há-
 litsemisse, armonáutmisse nink andide lábbi. Mõn-
 nikõrd effetas latsi ütte weikesse süü perrást, ent
 ütte kurja tõ nink sõame Kallestusse perrást, ehk wal-
 lato wõls juttu perrást ei tettás neile middáge. Gest
 tullep, et ne latse ei oppe, mes õige nink üllekõhus
 om, nink nemma ei hõsi omme Wannambide kás-
 sudist. Mõnni Wannamba áhwárdawa ennege
 ikkes omma latsid, nink siski andwa nemma neile kif
 perrá, nink nemma ei karrista neid kunnage. Gest
 tullep, et ne latse omme wannambide áhwárdamis-
 fisi ei hõsi, nink se ülle naarwa. Seperrást náutke
 ommille latsille, et teile ütts tõemeel om, et nemma
 peawa háás innimisses ülleskaswama; nink kui
 nemma há latse omma, kui sárátse háste opwa,
 tõõd teggewa nink sõnnakuulwa, sis peap se teile
 wasta wõtlif nink armas ollema; ent se wasta, kui
 nemma kurja, laisa, wallato omma, wasta panne-
 wa nink kurja tewa, sis karristage neid ka tõemeel-
 likkult, et nemma ka se lábbi opwa tundma, et teije
 ei tabha, et nemma kurjas, halwas, wasta pand-
 jas, nink jummalawallatos innimisses peás ülles-
 kaswama. Tefke siin se Apostli Pawli mannitsusse
 perrá Eweesr. 1. 6, 4. üttelten: Wannamba
 árge kihhotage omme latsi wihhale, en-
 ge

ge kaswatage neid farristamissen nink
Issanda mannitsemissen.

Pandke nüüd ka 2.) tähhele, määrane Kas-
wo üttest hääst laste Kaswatamissest
ni häste Wannambille, kui ka latsille
tullep. Määrane rõõm woip suuremb olla, kui se,
kumba üts Essa nink Emma tundwa, kui nemma
näggerwa, et neide latse hä kaswatetu latse omma,
kumma kifsuggust hääd nink ässiärrälikkult Jum-
mala sõnna tundwa, tõtten, sõnawõtmissen kâu-
wa, nink ussina omma, hääd tetta. Suurembat
sedda ei olle mul rõõm, et minna kule, omme latse
tõtten kõndwat. üts tark poig rõmustap omma Essa,
ent üts alw poig om ommale Emmale melepahhan-
dusses. Hä ülleskaswatetu latse kuulwa omme
wannambide sõnna, nemma armastawa neid, tewa
neide eest tõõd, nink kandwa neide wannaussen neide
eest hoold. Wannambille om neist auw nink rõõm.
Oh pandke ennege neid teije seän tähhele, kumma
omme latsi omma häste ülleskawatanu! Jummal
olgo tennatu, omma jo paljo särätse wannamba
nink maja, kon ne latse norest eäst kike hä pole har-
jotetus, nink warra hä oppusse päle pantus sawa.
Se om kikele hä inimissille rõõm, särätsid hä ülles-
kaswatetu noori rahwast näggema, nink neidega teg-
gemist ollema. Nemma omma moistlikko inimisse,
kuulwa sõnna, tallitawa omme Wannambide kâsku,
neide meele nink tahtmisse perrâ ärrâ. Nemma el-
lawâ henneselle nink lähhemballe tullus; nemma
omma ussutawa nink ussina tõõd teggija; neide kätte
om se Jummalâ towotus tulnu: et sinno kâssi
häste kâup, nink sinna kawwa ellat ma
pâäl. Nemma tullewa auwo pole, nink ausaste
lâbbi. Otse kui üts hä ülleskaswatetu pu, ke hääd
sukku kannap, heitswa nemma, ehk otse kui üts hä
barri

harritu pöld, kandwa nemma háád wilja. Há, iggawel há figille latsille, kumma norest eást háste ülleskaswatetus sawa, nink henda lastwa háste ülleskaswatada! Há, iggawes há neile wannambille, kumma omma laste eest se polest rohket hoold kandwa. Ne sawa ütškörd Zummala Troni een iggawetse römo tundmissëga üttema: Nátse, siin olle minna, nink kumbe sinna, oh Zffand, mulle ollet andnu! Há sis teile wannambille, kummille se sßame-teedminne sedda tunnistust annap, et teije ütškörd omme laste perrást nidade woite ütelda!

Ent mis sate teije ütškörd tundma, kumma teije omme laste perrást ni holetu ollete, nink neid rummalussen nink kurjussen lassete ülleskaswada? Kumma teije essi ommille latsille kurja een kójo annate sßonnu nink teggode lábbi, nink se halwa kurja ello-káuti perrást, mes teije peate! Kui teije latsille siin ilman kurri luggu kátte tullep, sis om se teije süüd! Nink kui teije latse sis teije úlle kaibawa nink ikwa, oh! kui rasse peap se teile ollema nátta nink kanda? Seperrást, minno arma, árge laske sedda Zuttust teile mitte ilmasjata üteldu olla, enge kandke ka fest ajast sani omme Laste kaswatamisse polest Jesust melen, nink opke temma Genkójo perrá omme latsi eán, nink tarkussen Zummala nink innimiste man ülleskaswatada. Árge ütlege mitte ennamb, ni kui kúl mönnille wiis om ütelda: „Nink tar-
 // bis om waja, et meije omme latsi las-
 // seme Ramatut oppi luggeda, nink kir-
 // jotada, nink muido háád tundmissen ül-
 // leskaswada? Perrást woetas neid Mo-
 // isa orjusses ehk Negrutides!“ Se pále kosta minna, eesmált, sis ei olle se mitte tótte. Ei woetas mitte kike Moisa orjusses. Nink kas se auwoto ehk kahjolit om, Wannambid orjama?
 Minna

Minna mõtle, et eggauts Esfa nink Emma wõlgo
 olles, Jummalat nink Wannambid tennada, nink
 henda rõmustada, kui neile latse nink poiga omma,
 kumma kõlbawa, Moisa wannambid orjada, ehk
 moisa ammeti päle saista. Kui ka mõnnikõrd or-
 jus peäs rässe ollema, sis om neile ka se eest auw
 nink hääd. Ent mes neid puttup, kumbe Negrus-
 tide seän woetas, sis tulley se jo neile wäega hääs,
 kui nemma hä innimisse omma, nink middage moist-
 wa. Sest se tark nink moistlik inniminne tulley ki-
 gen saiususen paljo parrembäst läbbi, kui se rum-
 mal nink kurri inniminne. Sest Jummalapeljus
 om figele tarbis, nink täl om sesinnatse nink tulley
 watse ello towotus. (*) Oh et kük ne, kumma jo
 Negrutide seän omma antus sanu, sedda mannik-
 sust kui weikesse latse olles wasta wõtnu nink se per-
 rä tennu, et nemma olles häste Namatut opnu lug-
 gema nink kirjotama! Kui ülli wäega saas se nüüd
 neile hääs tullemä! Kui ülli wäega peäs neide
 wannamba henda neide ülle rõmustama, et neile
 poiga omma, kumma se fige auwolikkumba nink
 fige üllemba Keisri orjususen saiswa, nink kum-
 mist neil lotust woip olla, et nemma ka, kui hä
 kaswatetu mihhe, kumma kui latse kük suggust hääd
 omma opnu, häste sawa omma armolikko nink
 suurt Keisrid orjama, nink sensinnatsen orjususen
 iks suuremba auwo pole woüwa tulla. — —

Se assi, mistest minna teile parhilla olle jut-
 tustanu, om ni suur, et temma teije fikede tähheles
 pannemisse wäärt om. Sepärrest olle minna ni
 selgeste teijega se ülle kõnnelnu, et teije peäs paljo
 ennambäst omme latse nink neide ülleskaswata-
 misse nink opmisse eest hold kandma. Sest se tul-
 lep

*) 1. Tim. 4. 8.

Iep eggäüttele hääs. Kui ne latse jummalapeljus-
 sen nink ausussen, nink sönna wöttmissen, nink fige
 hä tö pole ülleskaswatetus sawa, sis wöttap ka
 Jummalariik iks ennamb meije seän weerd; neide
 hä innimiste arw lät iks suurembas, nink neide kurje
 innimiste arw lät wähhembäs. Eggäüts teije seän
 tekko sis se polest kif, nink ni paljo, kui temma jor-
 way. — Ent sinna helde Önnisteggija! wallitse essi
 ikkes omme laste nink neide ülleskaswatamisse ülle,
 nink anna neile se tarbis sinno pühha Waimo abbi.
 Amen.
